

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Felicis Potestatis Panormitani Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia ... Examen Ecclesiasticum

Potesta, Felice

Coloniæ, 1712

Cap. IV. De Personis, quæ ex vi edicti denunciare tenentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40060

bona, ex recensito textu; adeoque discendum venit, utramque actionem spatio 40. annorum præscribi.

Resp. accessorium sequi suum principale, quando non est ratio specialis, quæ hujusmodi sequelam impediatur; ea evenit in re nostra: quoad damnandam enim memoriam defuncti hæretici habetur causa perpetua, quatenus hæresis serpit ut cancer, quippe quæ pestifera est, *cap. Ut Inquisitionis, de hæreticis lib. 6.* ac proinde semper propagatur contra fidem, & ideo actio ad damnandam memoriam defuncti est perpetua: hæc ratio esset etiam consequenter perpetua actio confiscandi ejus bona; & quia jus præscriptionis est introductum jure positivo humano, & Doctores communiter, una cum jure relato, ex *cap. 2. de præscriptionibus lib. 6.* rationabilibus de causis disposuerunt, ut bona hæretici defuncti ab hæredibus bonæ fidei spatio 40. annorum possessa præscribantur, ideo non sequitur, quod sicut actio damnandi memoriam defuncti est perpetua, ita actio confiscandi ejus bona; nec è converso, quia Doctores communiter, & jus recensitum præscriptionis disposuerunt contra posteriorem actionem, non contra priorem.

Ut autem filii, seu hæredes bona hæretici defuncti præscribant, ultra possessionem bonorum bonæ fidei per spatio annorum 40. requiritur, quod non sit detectus intra illud tempus hæreticus; nam hoc habetur expressè in relato textu.

247 Ex his patet resolutio ad principale quaesitum, nimirum obligationem denunciandi hæreticum formalem jam mortuum esse perpetuam: ita *DD. cit. 9.* contra Castropal. qui consequenter tenet contra illam præscribi spatio 40. annorum: nostra ratio est; quia talis denunciatio elapso tem-

pore 40. annorum, licet non valet ad confiscandis bonis defuncti, valet pro memoria damnanda. Plura vide à *rom. ad 654.*

CAPUT IV.

De personis, quæ ex vi edicti denunciare tenentur.

248 **O**Mnes, & singule persone, sive mares, sive mulieres, sive annuum, quo plenum rationis utrumque, sive sæculares, sive moniales, & Reges, cujuscumque gradus, & dignitates, sive principes, Provinciales, Generales, denunciare tenentur delinquentes etiam suos subditos quoad delicta ad S. Officium constantia Inquisitori illi, sub cujus jurisdictione persona denunciatur, & personam denunciandam vivunt: est contra *Bord. in Tit. de cap. 27. n. 24.* quoad Generales, quoad non comprehendi sub edictis Inquisitionis quoad denunciationem activam, sed passivam, quatenus non expectantur proprio nomine. Sed super hoc habetur viliusimè Decretum Alex. VII. tenentis hujusmodi:

249 *Licet alias per Const. Felix, Pauli V. emanata sub die 1. Sept. 1585. cepit, Romanus Pontifex, fuerit dispositum superius Regularibus, ut quoad titulo, vel prætextu preventantis, aut edictis, & præscriptionis, etiam inveniatur aut alio in casibus ad S. Officium spectantibus se quoquo modo intrmiscere, aut denunciations recipere, se ipsos ex officio processus conficere, causas cognoscere, aut nare nudeant, imò ex ejusdem Constanti dispositione eisdem fuerit graviter prohibuit suos subditos ac Religiosos quos hæreticos infectos, vel de hæresi suspectos in personis*

consultatione cum propriis sua Religionis
 personis, vel alia quavis persona facienda
 a Inquisitoribus, vel locorum Ordina-
 rioribus denunciant: nihilominus ani-
 maverunt Sanctissimus D. N. Alex. VII. ab
 Regularibus in dubiū revocari pra-
 edictam denuntiandi obligationem, adeo ut ne-
 que sui subditos non denunciant, verum et-
 iam fideles ad ipsos pro consilio recurrentes, an-
 tequam ad S. Officium spectantia, et
 faciendam, ut debeant, non obligent, imo
 eandem perperam instruant non ce-
 dentes sub obligatione Constitutionum Apo-
 stolicarum comprehendendi, & hanc opinionem er-
 roneam, aliosque Doctores sententis confirmare
 volentes, eosdem in maximum fidei discrimē
 vitare denunciandi retrahere conentur: Vo-
 lunt prorsus Sanctitas Sua abusu huiusmodi
 in suo Pastoralis officii debito coercere, post
 factam sibi discussionem, auditis votis E-
 minentissimorum, & Reverendissimorum DD.
 Cardinalium adversus hanc praeviam pravitatem
 generalem Inquisitorum, innovans Constitutio-
 nem praedictam a fel. record. Paulo V. ema-
 natam, & quatenus opus sit, eam declarans, hoc
 tenore Decreto districte praecipit, & mandat
 omnibus, & singulis Regularium Generalibus,
 Provincialis, Abbatibus, Prioribus, Guar-
 diais, Rectores, Praepositis, aliisque ejusmodi
 quocumque, nomine nuncupatis Superioribus cu-
 jusque Ordinis, & Instituti, sive Mendicanti-
 um, sive non Mendicantium, necnon Congre-
 gationis, & Societatis Clericorum Regularium
 quocumque, etiam Societatis Jesu, aliorumque
 quocumque exemptorum, vel non exem-
 torum, etiam si essent specialiter, & nomina-
 tim exempti, ut omnimò dicta Constitutioni
 in omnibus pareant: & omnes, & quoscumque, Re-
 gulares, tam sibi ipsi subditos, quam non sub-
 ditos, cuiuscumque dignitatis, & con-

ditionis existant, hereticos, vel de haeresi quo-
 modocumque, etiam leviter, suspectos deferant
 & judicialiter denunciant Inquisitoribus, vel
 locorum Ordinariis, & nullatenus in causis ad
 S. Officium spectantibus antea se intrinse-
 cere, neque suos subditos ad S. Officium recur-
 rentes, vel recurrere, aut accedere volentes,
 molestare, vexare, vel alio quovis modo, sive
 directe, sive indirecte, avertere, retrahere, dis-
 suadere; imò praedictos suos subditos monere
 debeant, ut ipsi quoque eidem decreto omnimò
 pareant, & alios Christi fideles etiam Confra-
 tres suos ad parendum pariter horrentur, &
 suadeant, rejectis penitus huiusmodi opinionibus,
 atque interpretationibus, quas Sanctitas
 Sua cum voto dd. Emin. DD. Cardinalium
 tanquam perniciosas, temerarias, & non con-
 sistentes, & à mente Sanctitatis Suae prorsus
 alienas, reprobavit, & reprobat. Et quia quan-
 doque, etiam eorum subditi deficiunt in eo, quod i-
 psis implendum incumbit cum Religiosis ejus-
 dem, a tertiusve Ordinis, aliusve quibuscumque
 personis de fide suspectis, caeterisque petentibus
 consilium in materiam ad S. Officium spectantibus,
 ita ut nedum ipsimet denunciationses dif-
 ferant, vel ab illis prorsus abstineant; verum
 etiam multoties ab eisdem ab eo se consilium
 petentes retrahant malis artibus; vel mendi-
 catis Doctorum opinionibus, vel sub fraterna
 correctionis facta, vel facienda, aliove pra-
 textu. Propterea idem Sanctissimus decre-
 vit, praefatos subditos absque ulla participatio-
 ne, etiam si nulla petita venia à Superioribus,
 etiam si nulla fraterna correctio, vel alia mo-
 nitio praemissa fuerit, omnimò teneri, & obliga-
 tos esse accedere ad denunciandum Ordina-
 rii, vel Inquisitoribus locorum quoscumque,
 etiam Confratres, ac superiores, etiam primos
 suos ejusdem Ordinis, & Religionis, quos
 noverint esse de fide quomodolibet etiam leviter
 suspectos; ac propiore à eisdem debere
 omnes,

omnes, & quoscunque etiam alios à se consili-
um, ut supra, petentes monere, & obligare ad
denunciandum, nec posse illos à denunciando
sub dicta fraternae correctionis, vel alio quovis
praetextu retrahere, aut retardare, & praefatos
omnes, tam Superiores, quam subditos contra-
facientes, Sanctitas Sua voluit, & declaravit
subjacere omnibus censuris in dicta Constitutio-
ne Pauli V. expressis, nec non privationis
quarumcumque dignitatum, seu Pralaturarum,
seu Officiorum suorum Ordinum, ac vocis
activae, & passivae, perpetuaeque inhabilitatis
ad eadem ipso facto, & absque alia declaratio-
ne incurrendis, aliisque Sanctitatis Suae,
ac successorum arbitrio infligendis poenis, qua-
rum relaxationem, suspensionem, absolutio-
nem, vel dispensationem Sanctitas Sua sibi
ipsi, & Successoribus suis Romanis Pontificibus
tantum expresse reservavit, &c. die 8.
Julii 1660.

250 Poena autem à Paulo V. die 1. Sept.
1606. per Bullam Romanus Pontifex, ful-
minata sunt per verba tenoris sequentis.

§. 6. Quod si generales, aliique praedicti
praesentibus literis non parverint, eos omnes
privationis quarumcumque dignitatum, seu
Pralaturarum, vel Officiorum suorum Ordinum,
ac vocis activae, & passivae, perpetuaeque
inhabilitatis ad easdem, nec non contra fau-
tores haereticorum, & impeditores officii statu-
tas, & insulas poenas, aliasque censuras
Ecclesiasticas, etiam excommunicationis latae
sententiae, à qua non nisi à nobis, vel à Romano
Pontifice pro tempore existente, praeterquam
in mortis articulo, absolutiois beneficium
valeant obtinere, eo ipso incurrisse, &c. die 8.
Julii 1660.

251 Denunciatus ab uno, est adhuc denun-
ciandus ab alio, etià super eodem delicto, si a-
lius etià illud fecit. Bord. in man. consult. sect.
18. n. 30. quia sic probatur delictum: v. n. 694.

252 Bord. in Trib. fidei cap. 30. n. 27. et
Imperatores, Reges, & Cardinales habent
privilegium, ut non subjiciantur Bullis Prae-
fatis, nisi nominatim exprimerentur, ac po-
tè à fortiori non subditi edictis Inquisito-
rum, quae sunt statuta inferiorum. Oppositum
tenet Carena par. 2. tit. 9. n. 28. dicitur
comprehendi tam quoad activam, quam
quoad passivam denuntiationem. Et in
novissime tenet ipse Bord. in man. consult.
sect. 26. à n. 16. ad 21. nam in edicto Inqui-
sit. Rom. habetur haec particula: Quorum-
cumque dignitate, & auctoritate, etiam no-
xima fulgentibus, ut in n. 226.

QUÆRES I.

253 An viator, & advena delinquentem,
teneantur delinquentem, quem noverat, in
loco, ubi per transitum reperitur?

Bord. cit. n. 14. vult, eos non teneri denun-
ciare, non quidem Inquisitori loci, ubi
reperitur, quia non est sub ejus jurisdic-
tione; advena enim, & viator non subditi
gibus, & statutis loci, l. Hares ab eo 1.
proinde, ff. de judic. & qui transit per
quem locum, inde brevi recessurus, non
citur ibi fuisse, l. Quasitum 76. §. in f.
legat. 3. neque inquisitori suo proprio,
delinquens non est sub jurisdictione illius,
nec sub illo deliquit.

254 Resp. teneri delinquentem denun-
ciare Inquisitori loci, ubi deliquit, seu loci
jurisdictione delinquens est; in materia
edicti Inquisitoris particularis loci, et in
men Decreti Univ. Inquisitionis Romae
ris sequentis.

Universis, & singulis Christianis fidei-
Ecclesiasticis, quam secularibus, utriusque
sexus, cujusvis gradus, ordinis, conditionis,
& praesentibus, & futuris, & quocumque
dignitate, & auctoritate etiam maxime

...harum serie, & tenore, auctoritate
...hujusmodi nostri officii, qua fungi-
...in hac parte, precipimus, & mandamus,
...intra duodecim dies proxime com-
...quorum primos quatuor pro primo,
...reliquis quatuor immediatos pro secundo,
...quatuor pro tertio termino, & per-
...ac trina mentione canonica assigna-
...omnes, & singulos hereticos, seu de ha-
...quomodolibet suspectos, de quibus notiti-
...habuerint; debeant Nobis, vel Reveren-
...Commissario nostro quoad habitantes in
...quo vero ad alios extra Urbem, & ubi-
...locorum degentes, Inquisitoribus, vel loco-
...Ordinaris, vel eorum Vicariis Genera-
...sub excommunicationis majoris late-
...sententia poena, quam in contrarium facien-
...ipso facto incurrant, & judicialiter propa-
...cujus excommunicationis majoris abso-
...S. D. N. Papa, & Nobis reserva-
...certificantes hujusmodi conscientia sua
...memores, ac dictam excommunicationis
...contemnerent, quod contra ipsos tan-
...quam contra hereticorum fautores, alias pro-
...melius visum, & judicatum fuerit proce-
...ideo Sc. Datum in nostra, & Officii S.
...Univ. Inquisit. Congregatione die 3. Ja-
...uarii 1623.

Novissime suum dictum revocat Bord. in
...consult. sect. 18. n. 17. affirmans, via-
...res, & advenas teneri denunciare in loco,
...ubi quis delictum commisit.

Imo in num. 86, addit: Quod si Petrus
...Paulum secisse fortilegium in Dicecesi,
...Regiensi; ubi ambo erant eo tempore,
...deinde recesserunt, unus Bononiam, alter
...Parnam; teneatur Petrus denunciare hic
...Parnæ vel Regii, vel Bononiæ.

275 Supradictum autem Decretum non
...est preceptum transitorium, ut putat Bord.
...n. 2. sed perpetuum; nam omnes, & ubi-
...Poss. Exar. Ecclesiast. Tom. II.

que obligat. Diana p. 4, ref. tract. 41. & Peyr.
...tom. 2. ad const. 9. Pauli V. v. n. 27.

256 Hic locuti sumus de viatore, & adve-
...na; minime de eo, qui ad alium locum se
...transtulit animo perpetuo ibi habitandi, aut
...manendi majori parte anni; quia hunc esse
...subditum, & sub jurisdictione Inquisitoris
...particularis illius loci quoad fidem, non est
...dubium.

Plura vide à n. 621. ad 641.
QUÆRES II.

257 An precedere debeat fraterna correctio
...Esp. denunciationem heretici ex malitia,
...aut suspecti de heresi, esse faciendam
...nulla præmissa correctione fraterna, etiam si
...firmiter emendatio speretur: est certum, ex
...Decr. Alex. VII. n. 249. relato, & probatum
...est, à n. 612.

258 Dixi, heretici ex malitia: Nam si quis
...habeat aliquem errorem, aut aliquam pro-
...positionem proferat ex ignorantia, & simpli-
...citate, & non consistet, eum, qui talem pro-
...positionem protulit, esse hereticum, tunc est
...præmittenda secreta correctio fraterna. Bo-
...nac. tom. 1. de denunci. disp. 6. §. 8. pag. 896.
...n. 5. Alberghinus in man. qualif. cap. 37. n.
...10. Alphonsus de Castro, Pegna, Toletus, &
...alii apud ipsos. Quia hic non est hereticus,
...stante ignorantia. Nam hæresis definitur:
...Error hominis baptizati in intellectu voluntari-
...us, contra aliquem articulum fidei cum per-
...tinacia. Pertinaciter autem errare in præ-
...senti non est acriter, & mordicus suum erro-
...rem tenere, sed est errorem tenere, postquam
...contrarium est sufficienter propositum, seu
...quando scit contrarium teneri ab Ecclesia
...universali Christi; stante autem ignorantia,
...non habetur pertinacia, quæ est quasi ratio
...formalis hæresis: v. à n. 281. Pertinacia igitur:
...Est voluntas resistendi, seu non subdendi
...suum iudicium Ecclesie, habita notitia veri-

D d d d tatis

ratis ab Ecclesia definita, & de fide credenda proposita. Unde quævis ignorantia definitionis, & propositionis Ecclesie [de qua ignorantia agimus à n. 373. ad 379.] tollit pertinaciam, & inde hæresim formalem, excepta ignorantia affectata; hæc namque æquivalet scientiæ, ut in n. 392. ita Valentia, Cano, & alii cit. n. 279.

Contra Dianam par. 4. tr. 8. ref. 35. Castrop. Suarez, & alios apud ipsum, qui idem tenent de ignorantia affectata; quatenus qui sic errat, peccat culpabiliter ignorans, sed non offendit auctoritatem Ecclesie tanquam pertinax, & incredulus Et solum nobiscum sentit Diana, si quis ignorantiam affectet, quia putet, parvi momenti esse ea, quæ in Ecclesia creduntur, & proponuntur; hic enim est hæreticus, in quantum ignorantiam affectat ex falsi opinione contra Ecclesiam.

259 Hinc subdit Bonac. cit. Ex quo patet à fortiori de rigore juris non videri denunciandos concionatores, qui inter concionandum aliqua proferunt ex incuria, vel inconsideratione. Ratio est, quia non est presumendum, ipsos velle contravenire iudicio Ecclesie, aut ea dixisse cum plena deliberatione, & advertentia; si autem velint errori adherere, nisi aliter conjiçatur de ipsorum mente. Præterea patet non esse denunciandos eos, quos constat lapsu lingua aliquem errorem protulisse: v. à num. 605.

Eadem ratione plures libri prohibiti sunt, utpotè continentes hæreses, & tamen eorum auctores non sunt condemnati hæretici, in quantum non cognoverunt esse contra proposita ab Ecclesia Catholica credenda de fide. Quotuplex sit hæresis, & quæ reservata. vide à n. 281. ad 289.

De personis, quæ denunciari debent.

260 **T**enetur quis denunciare hæreticum, aut suspectum de hæresi, si de vehementi, live de levi, ex Decret. Alex. VII. n. 249. relato per illa verba hæreticos, vel de hæresi quomodocumque, leviter suspectos deserant, & iudicialiter nunciarent. Etiam si delictum sit occultum, non possit probari, ex Decret. Alex. VII. Sept. 1665. prop. 5. & 596.

261 Etiam si illud sciat ex secreto, vel si, & sub juramento de non revelando, non

262 Secretum ex consilio peto, etiam denuncians suspectum de hæresi, non excusat autem à denunciando hæreticum formalem. Bord. in Sac. Trib. cap. n. 8. Unde in casu hæresis formalis denuncians excusat secretum ex sigillis sacramentalis Confessionis. Secus si 21. g. 2. §. Ad argumentum sui. M. 597. & n. 59. unde non excusatur denunciando hæreticum formalem Confessarius, si dicitur ratione consilii, nisi contra illud det, ejus audiendo confessionem.

263 Tenetur denunciare, ne quis sciat, quatenus delictum proprium percepit, in quantum vidit, aut intulit illud audit; verum etiam ille, qui hæresim delicti ex auditu mediato ab eo illud ei retulerunt. Liqueat ex tenore eorum, præsertim ex illo Inquis. Sicilie, dicitur: *Se sapete, o havete inteso dire*, quidem distinguitur scientia ab auditu, quia auditus immediatus delicti, & auditus delicti facit scientiam, sequitur, quatenus sermo de auditu mediato.

264 Hujusmodi autem auditus mediatus